

Farsund kommune

Postboks 100
4552 FARSUND

Saksbehandler, innvalgstelefon

Jostein Nordhus, 37 01 78 64

Farsund kommune - tilbakemelding årsbudsjett 2025 og økonomiplan 2025 - 2028

Kommunestyret i Farsund kommune har i møte 05.12.2024 vedtatt årsbudsjett for 2025 og økonomiplan for perioden 2025-2028.

Kontroll av om kommunen skal registreres i ROBEX-registeret

Ifølge brev datert 03.01.2024 fra Kommunal- og distriktsdepartementet er Statsforvalteren pålagt å kontrollere om kommunen skal registreres i Register om betinget godkjenning og kontroll (ROBEX) på grunnlag av økonomiplanen og årsbudsjettet.

For den 4-årige økonomiplanen skal hvert enkelt år vedtas i balanse. Dersom ett eller flere av årene i økonomiplanen viser et merforbruk, som er «finansiert» med inndekning i et etterfølgende år, vil dette anses som en økonomiplan i ubalanse og være grunnlag for innmelding etter kommunelovens § 28-1 første ledd bokstav b, selv om økonomiplanperioden sett under ett er i balanse.

Etter kommunelovens § 28-1 første ledd bokstav a skal en kommune som vedtar et driftsbudsjett med merforbruk, meldes inn i ROBEX.

Nærmere om «ufordelte innsparinger»

I brev datert hhv. 03.01.2024¹ og 07.11.2024² omtaler departementet regelverket rundt eventuelle «ufordelte innsparinger» i budsjett og økonomiplan. Omtalen i brevet datert 7. november utdyper omtalen i brevet datert 3. januar. I brevene omtaler departementet regelverket og tydeliggjør hva som regnes som «ufordelte innsparinger». Formålet med brevene er å bidra til at kommunestyret og fylkestinget treffer vedtak om økonomiplan og årsbudsjett i tråd med reglene, og unngår at kommunen eller fylkeskommunen unødvendig bryter med balansekravet og kvalifiserer for registrering i ROBEX som følge av en praksis med å vedta «ufordelte innsparinger».

¹ [ROBEX - Inn- og utmelding og statlig kontroll - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/14-4-budsjettering-av-innsparinger-i-okonomiplanen-og-arsbudsjettet/id3074185/)

² <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/14-4-budsjettering-av-innsparinger-i-okonomiplanen-og-arsbudsjettet/id3074185/>

Statsforvalteren gjengir her kort innholdet fra brevene og hva det betyr for kommunene:

Hva er «ufordelte innsparinger»?

Etter kommuneloven § 14-4, 3.ledd er ett av de grunnleggende kravene til økonomiplanen og årsbudsjettet at de skal settes opp i balanse (balansekravet). Kommunestyret har plikt til å foreta prioriteringer innenfor balansekravet. I dette ligger det også en plikt til å fastsette hvilke budsjettområder i kommunen som skal ha ansvaret for eventuelle innsparinger.

Et innsparingskrav må altså fordeles på budsjettområdene etter kommunestyrets prioritering og redusere de ulike bevilgningene i bevilgningsoversikten for at budsjettet eller økonomiplanen skal oppfylle kravet om budsjettbalanse. Dette bygger på at bevilgningene i årsbudsjettet er bindende slik de er vedtatt (§ 14-5 første ledd), at kommunestyret har budsjettmyndigheten, herunder plikt til å foreta prioriteringene, og ikke kan delegere dette til underordnet organ (§ 14-2 og § 14-4 andre ledd).

Det foreligger ufordelte innsparinger dersom budsjettet eller økonomiplanen er satt opp med et innsparingskrav i form av en (teknisk) inntekstpost eller en (teknisk) post for reduserte utgifter/bevilgninger, men der innsparingskravet ikke er fordelt på de enkelte budsjettområdene (tjenesteområdene).

Det foreligger også ufordelte innsparinger dersom et innsparingskrav som nevnt foran er lagt inn midlertidig på ett budsjettområde, og det samtidig er klart at kommunestyret eller fylkestinget på et senere tidspunkt må ta stilling til hvordan innsparingskravet skal fordeles ved å redusere bevilgningen på andre budsjettområder (tjenesteområder). Dersom kommunestyret i tillegg legger opp til at underordnet organ eller administrasjonen skal fordele innsparingskravene, vil dette dessuten være brudd med delegasjonsforbudet.

Hva blir konsekvensen dersom «ufordelte innsparinger» blir vedtatt av kommunestyret?

Dersom årsbudsjettet og/eller økonomiplanen inneholder «ufordelte innsparinger», det vil si innsparingskrav som ikke er fordelt på budsjettområdene i form av reduserte bevilgninger, innebærer dette at kommunestyret eller fylkestinget ikke ivaretar plikten til å foreta prioriteringer. Budsjettering med «ufordelte innsparinger» vil være brudd på prioriteringsplikten og kravet om budsjettbalanse. Brudd på balansekravet er derfor grunnlag for registrering i ROBEK, ref. punkt 4.1.1 i departementets brev datert 3.januar 2024.

Statsforvalteren har kontrollert Farsund kommunes vedtak om årsbudsjett 2025 og økonomiplan 2025-2028, og ikke funnet grunnlag for innmelding i ROBEK.

Statsforvalteren har ellers følgende kommentarer til vedtatt årsbudsjett og økonomiplan:

Frie inntekter og utbytte

- Frie inntekter

Den nyeste versjonen av prognosemodellen til kommunenes organisasjon (KS) versjon «Prok2500KS» (datert 10.03.2025) tar utgangspunkt i og er oppdatert på grunnlag av Stortingets vedtak om saldering av statsbudsjett 2025 og nysaldering av statsbudsjett 2024, og er videre basert på endelig skatteinnngang for 2024, folketall per 01.01.2025 og framskriving av folketall basert på SSB's middelalternativ (MMMM).

Ut fra dette er prognosen at kommunen får et rammetilskudd og skatt på formue og inntekt på til sammen 764,3 mill. kroner for 2025, inkl. naturressursskatt. Kommunen har tatt utgangspunkt i forslag til statsbudsjett, og budsjettet med rammetilskudd og skatt på formue og inntekt på til sammen 766,6 mill. kroner for 2025, inkl. naturressursskatt. Kommunens anslag ligger dermed 2,3 mill. kroner over prognosen fra KS datert 10.03.2025.

Videre i økonomiplanperioden ligger kommunens anslag over den samme versjonen av KS-prognosen med hhv. 11,1 mill. kroner for hvert av årene 2026-2028.

- Utbytte fra Å Energi

Agder-kommunenes utbytte fra Å Energi utgjør 70 % av «underliggende IFRS-resultat» fra to år forut for utbetalingen av utbyttet. Dvs. at utbetalingen av utbytte i 2025 skjer på bakgrunn av det underliggende IFRS-resultatet for 2023, som var 2,506 mrd. kroner. I tillegg til dette kommer et tilleggsutbytte på 1,1 mrd. kroner for Agder Energis tidligere eiere som følge av at Agder Energi relativt sett hadde et bedre resultat enn Glitre Energi i 2021, og justering for ulik utbyttepolitikk. Tilleggsutbyttet fordeles jevnt over 3 år, fra 2023-2025.

Totalt gir dette et utbytte for Farsund kommune på 21,1 mill. kroner for 2025. Dette er i samsvar med det beløpet Farsund kommune har budsjettet med for 2025.

For resten av økonomiplanperioden har kommunen budsjettet med et årlig utbytte fra Å Energi på 11,1 mill. kroner.

Obligatoriske talloppstillinger etter budsjett- og regnskapsforskriftens § 5

I budsjett- og regnskapsforskriftens § 5 stilles det krav om følgende obligatoriske talloppstillinger for årsbudsjettet og økonomiplanen:

- Bevilgningsoversikt drift iht. § 5-4, 1.ledd
- Spesifisert fordeling av «Sum bevilgninger drift, netto» iht. § 5-4, 2.ledd (ref. post 6 i bevilgningsoversikt drift)
- Bevilgningsoversikt investering iht. § 5-5, 1. ledd
- Spesifiserte bruttobeløp med delsummer for postene 1 tom. 4 i bevilgningsoversikt investering, iht. § 5-5, 2. ledd:
 - Post 1: Investeringer i varige driftsmidler
 - Post 2: Tilskudd til andres investeringer
 - Post 3: Investeringer i aksjer og andeler
 - Post 4: Utlån av egne midler
- Økonomisk oversikt etter art - drift iht. § 5-6

Farsund kommune har i tråd med dette utarbeidet obligatoriske oppstillinger for hele økonomiplanperioden 2025-2028.

Finansielle måltall jfr. kommunelovens § 14-1c

Kommunelovens § 14-1c stiller et krav til at kommunen skal ha «finansielle måltall for utviklingen av kommunens økonomi». Statsforvalteren har registrert at Farsund kommune per i dag har følgende økonomiske måltall (vedtatt i K-sak 26/20):

- Netto driftsresultat i % av driftsinntektene: større enn 1,8%
- Disposisjonsfond i % av driftsinntektene: større enn 10%
- Netto lånegjeld i % av driftsinntektene: lavere enn 80 %
- Gjeld som betjenes av frie inntekter i % av driftsinntektene: lavere enn 70 %

Utvikling i kommunens økonomi, gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser jfr. kommunelovens § 14-4

- Utvikling i driftsresultat

Netto driftsresultat i 2025 er negativt og utgjør -0,4% av brutto driftsinntekter. Budsjettert netto driftsresultat i 2025 ligger dermed 2,2 prosentpoeng lavere enn kommunens eget måltall (handlingsregel) på 1,8% av brutto driftsinntekter. I resten av økonomiplanperioden budsjetterer kommunen med negative netto driftsresultater på hhv. -1,8% i 2026, -2,3% i 2027 og -2,4 % i 2028.

- Utvikling i disposisjonsfond

Kommunen anslår i økonomiplandokumentet at samlet disposisjonsfond vil utgjøre 14,2% av brutto driftsinntekter i 2025. Kommunen oppfyller dermed sin egen handlingsregel om at disposisjonsfond skal være større enn 10% av driftsinntektene. I økonomiplanperioden legger kommunen opp til netto bruk av disposisjonsfond, som gjør at samlet disposisjonsfond i 2028 vil være redusert til 7,6% av brutto driftsinntekter. Dette er 2,4% lavere enn kommunens egen handlingsregel for disposisjonsfond.

- Gjeldsutvikling

I økonomiplandokumentet har ikke Statsforvalteren funnet noen beskrivelse av kommunens gjeldsutvikling for økonomiplanperioden, kun en oversikt over gjeldsutviklingen frem til og med 2023. I kommunedirektørens innledning (økonomiplandokumentets side 1) er det beskrevet at netto gjeld øker med 11 mill. kroner, og på side 2 er det beskrevet at samlet gjeld utgjør 1.115 mill. kroner. Statsforvalteren viser her til kommunelovens krav om at økonomiplanen og årsbudsjettet skal vise «utviklingen i kommunens økonomi, samt utviklingen i gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser».

- Andre vesentlige langsiktige forpliktelser

I § 14-4, andre ledd stilles det krav til at kommunen i budsjettet og økonomiplanen skal vise utviklingen i «andre vesentlige langsiktige forpliktelser». I forarbeidene nevnes leie- og leasingavtaler og forpliktelser om å yte tilskudd til andre som eksempler på langsiktige forpliktelser. Det går ikke fram av økonomiplandokumentet at kommunen har beskrevet og vurdert sine vesentlige langsiktige forpliktelser. Statsforvalteren går da ut fra at kommunen ikke har slike forpliktelser.

Avslutningsvis

Statsforvalteren minner også om at dersom det skjer vesentlige endringer i inntekts- eller utgiftsposter skal budsjettet revideres.

Med hilsen

Monica Bjørkholt Breive (e.f.)
justis og kommuneøkonomidirektør
Seksjon justis og kommuneøkonomi

Jostein Nordhus
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Sørlandet kommunerevisjon IKS

Postboks 63

4801

ARENDAL